

І СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1. Загальна інформація про навчальну дисципліну	
Повна назва навчальної дисципліни	Державно-приватне партнерство
Повна офіційна назва закладу вищої освіти	Сумський державний університет
Повна назва структурного підрозділу	Навчально-науковий інститут фінансів, економіки та менеджменту імені Олега Балацького Кафедра управління
Розробник	Мішеніна Галина Анатоліївна, кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри управління
Рівень вищої освіти	Перший рівень вищої освіти; НРК – 7 рівень; QF-LLL – 6 рівень; FQ-EHEA – перший цикл
Семестр вивчення навчальної дисципліни	5-8 семестр
Обсяг навчальної дисципліни	Обсяг навчальної дисципліни становить 5 кредитів ЄКТС, 150 годин, з яких 48 годин становить контактна робота з викладачем (16 години лекцій, 32 години практичних занять), 102 години становить самостійна робота, атестація
Мова(и) викладання	Українська
2. Місце навчальної дисципліни в освітній програмі	
Статус дисципліни	Вибіркова навчальна дисципліна для освітньої програми «Публічне управління та адміністрування»
Передумови для вивчення дисципліни	Необхідні знання з: державного та регіонального управління, публічного адміністрування,
Додаткові умови	Додаткові умови відсутні
Обмеження	Обмеження відсутні

3. Мета навчальної дисципліни «Державно-приватне партнерство» - є формування у студентів знань та практичних навичок з концептуально-понятійних основ та аспектів державно-приватного партнерства (ДПП), а також принципів, умов та механізмів застосування ДПП-моделей, ознайомлення з сучасними підходами до сталого розвитку територій та країни в цілому на засадах партнерства публічної влади та бізнесу (ДПП), а також забезпечення розуміння мотивацій, управлінської культури та поведінки, підходів до розв'язання проблем та формату діяльності сторін ДПП при реалізації проєктів в рамках реалізації Стратегії розвитку країни, окремих територій та міст.

4. Зміст навчальної дисципліни

ТЕМА 1. Теоретичні засади та основні поняття державно-приватного партнерства (ДПП). Сутність, принципи та функції державно-приватного партнерства (ДПП). Переваги та недоліки участі державного та приватного партнера в проєктах ДПП. Основні ознаки механізму ДПП, що обумовлюють його ефективність при залученні приватного бізнесу.

ТЕМА 2. Державно-приватне партнерство для Цілей сталого розвитку (ЦСР). Роль державно-приватного партнерства у забезпеченні сталого розвитку території та країни. Глобальні тренди у розвитку ДПП: міжнародні інститути та їх діяльність щодо розвитку ДПП. Модельне законодавство та стандарти ДПП.

ТЕМА 3. Державно-приватне партнерство як механізм реалізації нової регіональної політики. Нормативно-правове забезпечення ДПП в Україні. Пріоритетні напрями використання механізму ДПП в контексті реалізації нової регіональної політики в Україні. Проблеми та перешкоди під час реалізації проєктів ДПП на місцевому та регіональному рівнях: способи запобігання та шляхи їх вирішення.

ТЕМА 4. Моделі та форми державно-приватного партнерства. Оренда. Лізинг. Спільна діяльність. Управління майном. Інвестиційний договір. Концесія та методика розрахунку концесійних платежів. Порядок заміни приватного партнера за договором, укладеним у рамках ДПП.

ТЕМА 5. Успішний міжнародний та вітчизняний досвід реалізації проєктів ДПП на місцевому рівні. Польський досвід реалізації проєктів державно-приватного партнерства та передумови його реалізації в Україні. Приклади проєктів ДПП в країнах ЄС. Рекомендації Світового банку для України та перші результати їх втілення.

ТЕМА 6. Необхідні передумови для застосування ДПП на місцевому рівні. Можливості використання інструментів ДПП в рамках реалізації проєктів міжмуніципального співробітництва. Вимоги до потенційних локальних проєктів ДПП, критерії відбору.

ТЕМА 7. Підготування проєктів державно-приватного партнерства. Вимоги до підготовки пропозиції про здійснення ДПП та документів, що входять до її складу. Концептуальна записка. Техніко-економічне обґрунтування. Оцінка ризиків здійснення ДПП. Фінансування робіт із підготовки документів, з яких складається

Пропозиція. Процедура підготовки та подання Пропозиції про здійснення ДПП. Порядок підготовки Пропозиції центральними або місцевими органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування. Порядок підготовки Пропозиції особою, що відповідно до Закону може бути приватним партнером у договорі, укладеним в рамках ДПП. Визначення завдань та заходів, які мають бути здійснені до оголошення конкурсу з вибору приватного партнера на здійснення ДПП.

ТЕМА 8. Аналіз ефективності реалізації ДПП та управління ризиками в проєктах ДПП.

Загальні підходи до аналізу ефективності реалізації ДПП. Орган, уповноважений проводити аналіз. Вимоги до проведення аналізу ефективності. Методика проведення аналізу ефективності здійснення ДПП. Методика виявлення ризиків здійснення державно-приватного партнерства, їх оцінка та форми управління ними.

5. Очікувані результати навчання навчальної дисципліни

Після успішного вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти зможе:

РН1.	Розуміти концептуально-понятійні основи та аспекти ДПП, визначати та застосовувати механізми ДПП на місцевому рівні в контексті сталого регіонального розвитку.
РН2.	Розвивати розуміння та процес пізнання базових категорій, сучасних підходів, технологій і сфер застосування державно-приватного партнерства.
РН3.	Здійснювати комплексний аналіз ефективності реалізації проєктів ДПП.
РН4.	Визначати функціональні особливості, характер, рівень та ступінь можливих взаємозв'язків між суб'єктами публічного та приватного сектору в сфері вирішення соціально-економічних проблем на місцевому та регіональному рівні.
РН5.	Проводити дослідження та діагностувати зміни соціально-економічних явищ та процесів від здійснення ДПП на місцевому та регіональному рівнях.

6. Роль навчальної дисципліни у досягненні програмних результатів

Програмні результати, досягнення яких забезпечує навчальна дисципліна:

ПРН 1	Знати теоретичні та прикладні засади регіональної політики, місцевого розвитку, управління інфраструктурою міста.
ПРН 6	Використовувати методологію та інструментарій управління: інноваціями, ризиками, проєктами, змінами, якістю в контексті здійснення ДПП.

ПРН 8	Уміти використовувати механізми та організаційно-правові форми ДПП з метою вирішення соціально-економічних проблем місцевого розвитку в контексті сучасної регіональної політики України.
ПРН 9	Уміти застосовувати сучасні міжнародний та вітчизняний досвід під час планування та реалізації проектів ДПП на місцевому та регіональному рівнях.

7. Види навчальних занять та навчальної діяльності

7.1 Види навчальних занять

Видами навчальних занять при вивченні дисципліни є лекції (Л), семінарські (СЗ) та практичні заняття (ПЗ):

ТЕМА 1. Теоретичні засади та основні поняття державно-приватного партнерства (ДПП).

Л 1 Сутність, принципи та функції державно-приватного партнерства (ДПП). Переваги та недоліки участі державного та приватного партнера в проєктах ДПП. Основні ознаки механізму ДПП, що обумовлюють його ефективність при залученні приватного бізнесу.

СЗ 1 Історія виникнення державно-приватного партнерства як організаційно-правової форми співпраці держави та бізнесу.

СЗ 2 Державно-приватне партнерство в умовах децентралізації в Україні: необхідність та перспективи впровадження.

ТЕМА 2. Державно-приватне партнерство для Цілей сталого розвитку (ЦСР).

Л 2 Роль державно-приватного партнерства у забезпеченні сталого розвитку території та країни. Глобальні тренди у розвитку ДПП: міжнародні інститути та їх діяльність щодо розвитку ДПП. Модельне законодавство та стандарти ДПП.

СРС Влада, бізнес та суспільство на ринку ДПП: нові ролі та реалії, соціальні, економічні та політичні наслідки.

СЗ 3 Впровадження державно-приватних партнерств, спрямованих на потреби людей: сутність та перспективи. Кращі міжнародні практики та рекомендації для України і країн-сусідів.

ПЗ 1 Кейс: Стратегія сталого розвитку міста Олександрії до 2030 року (розвиток міської інфраструктури як основа реалізації Стратегії) та місце ДПП в її реалізації.

ТЕМА 3. Державно-приватне партнерство як механізм реалізації нової регіональної політики.

Л 3 Нормативно-правове забезпечення ДПП в Україні. Пріоритетні напрями використання механізму ДПП в контексті реалізації нової регіональної політики в Україні. Проблеми та перешкоди під час реалізації проектів ДПП на місцевому та регіональному рівнях: способи запобігання та шляхи їх вирішення.

СРС Ознайомлення з Державною стратегією регіонального розвитку до 2027 року.

СЗ 4 Особливості застосування та аналіз стану здійснення ДПП в контексті реалізації Державної стратегії регіонального розвитку до 2027 року. Індустріальні парки : вектор – інклюзивність.

ПЗ 2 Кейс: Використання моделей ДПП в проєктах створення індустріальних виробничих парків (на прикладі ІП «Яворівський»).

ТЕМА 4. Моделі та форми державно-приватного партнерства.

Л 4 Оренда. Лізинг. Спільна діяльність. Управління майном. Інвестиційний договір. Концесія та методика розрахунку концесійних платежів. Порядок заміни приватного партнера за договором, укладеним у рамках ДПП.

СРС Огляд законодавства України щодо реалізації концесійних договорів. Ознайомлення з діяльністю Міністерства інфраструктури України.

СЗ 5 Обґрунтування вибору моделей та форм ДПП в різних сферах діяльності. SWOT аналіз реалізації проєктів ДПП в інфраструктурі України. Практика реалізації проєктів ППП для покращення соціальної інфраструктури: охорона здоров'я, освіта, туризм.

ПЗ 3 Кейс: Концесійні проєкти ДП «Стивідорна» компанія «Ольвія» та ДП «Херсонський морський порт». Розрахунок концесійних платежів

ТЕМА 5. Успішний міжнародний та вітчизняний досвід реалізації проєктів ДПП на місцевому рівні.

Л 5 Польський досвід реалізації проєктів державно-приватного партнерства та передумови його реалізації в Україні. Приклади проєктів ДПП в країнах ЄС. Рекомендації Світового банку для України та перші результати їх втілення.

СРС Порівняльний аналіз юридичних аспектів створення ДПП в Україні та Польщі.

СЗ 6 Огляд окремих проєктів ДПП та їх вплив на місцевий соціально-економічний розвиток. Успішні та неуспішні приклади проєктів ДПП в Україні.

ПЗ 4 Спілкування з експертом з питань місцевого розвитку щодо перспектив реалізації проєктів ДПП в ОТГ сумської області. Тестування з теоретичного матеріалу Л1-Л4.

ТЕМА 6. Необхідні передумови для застосування ДПП на місцевому рівні.

Л 6 Можливості використання інструментів ДПП в рамках реалізації проєктів міжмуніципального співробітництва. Вимоги до потенційних локальних проєктів ДПП, критерії відбору.

СЗ 7 Огляд практик здійснення ДПП в секторах енергоефективності, централізованого тепlopостачання, водопостачання і водовідведення України.

ПЗ 5 Кейс: ДПП як механізм підвищення енергоефективності будівель бюджетних установ і організацій комунальної форми власності.

ТЕМА 7. Підготування проєктів державно-приватного партнерства.

Л 7 Вимоги до підготовки пропозиції про здійснення ДПП та документів, що входять до її складу. Концептуальна записка. Техніко-економічне обґрунтування. Оцінка ризиків здійснення ДПП. Фінансування робіт із підготовки документів, з яких складається Пропозиція. Процедура підготовки та подання Пропозиції про здійснення ДПП. Порядок підготовки Пропозиції центральними або місцевими органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування. Порядок підготовки Пропозиції особою, що відповідно до Закону може бути приватним партнером у договорі, укладеним в рамках ДПП. Визначення завдань та заходів, які мають бути здійснені до оголошення конкурсу з вибору приватного партнера на здійснення ДПП.

СРС Джерела фінансування проєктів ДПП.

ПЗ 6 - ПЗ 7 Написання проєкту ДПП за етапами та процедурами, визначеними в лекційному матеріалі. Аналіз протоколів комісії щодо визначення переможця конкурсу (на прикладі реальних документів). Обґрунтування заміни приватного

партнера за договором, укладеним у рамках державно-приватного партнерства.

ТЕМА 8. Аналіз ефективності реалізації ДПП та управління ризиками в проєктах ДПП.

Л 8 Загальні підходи до аналізу ефективності реалізації ДПП. Орган, уповноважений проводити аналіз. Вимоги до проведення аналізу ефективності. Методика проведення аналізу ефективності здійснення ДПП. Методика виявлення ризиків здійснення державно-приватного партнерства, їх оцінка та форми управління ними.

ПЗ 8 Розв'язання практичних завдань щодо аналізу ефективності здійснення ДПП. Висновки за результатами аналізу ефективності здійснення ДПП (на прикладі реальних документів).

ПЗ 9 Розв'язання практичних кейсів з визначення та оцінювання ризиків здійснення державно-приватного партнерства Тестування з теоретичного матеріалу Л5-Л8.

7. 2. Види навчальної діяльності

НД 1.Участь студента у лекції-дискусії (у межах тем 1-3 змісту дисципліни) та підготовка до лекцій.

НД 2.Підготовка доповідей та презентацій за темами 1-8 змісту дисципліни;

НД 3. Підготовка до тесту або опитування за темами 1-8;

НД 4. Есе за темою на вибір в межах наданих тем 2-8 змісту дисципліни;

НД 5.Виконання кейсу за результатами вивчення тем 3-6;

НД6.Вирішення практично-розрахункових завдань із використанням набутих теоретичних знань та змістовним інтерпретуванням отриманих результатів в межах тем 4,7-8.

НД 7.Презентація та обговорення результатів дослідження міжнародних практик ДПП, а також формулювання висновків і розробка рекомендацій з урахуванням особливостей національного законодавства та досвіду в межах тем 7-8.

НД 8.Виконання та захист індивідуального завдання (контрольної роботи) за результатами вивчення дисципліни.

8. Методи викладання, навчання

Дисципліна передбачає навчання через:

МН1. інтерактивні лекції;

МН2. лекція-візуалізація;

МН2. практичні заняття (бригадна та індивідуальна форма організації роботи);

МН3. кейс-метод (Case-study);

МН4.комбіноване семінарське заняття: доповіді, реферати, повідомлення, які переходять у розгорнуту бесіду або дискусію.

МН5. практико-орієнтоване навчання.

Лекції (як інтерактивні, лекції – візуалізації та лекції дискусійного характеру) надають студентам матеріали (візуальні, у вигляді відео, із застосуванням мультимедійних технологій) з основ державно-приватного партнерства, що є базою для самостійного та аудиторного навчання здобувачів вищої освіти, надають знання та розуміння предметної області та професійної діяльності (*РН 1*). Лекції доповнюються *практичними та семінарськими заняттями*, що надають студентам здатність використовувати базові категорії та новітні теорії, концепції, технології і методи у

сфері застосування моделей державно-приватного партнерства (результати навчання *PH 2 та PH 3*).

Використання кейс-методу забезпечує формування у студентів проблемно-орієнтовного, критичного мислення та набуття навичок командної роботи, та прийняття управлінських рішень на основі аналізу складних реальних ситуацій, виявлення проблем та можливостей, аналізу альтернативних варіантів та вибір найкращого з них, розробки детального обґрунтування доцільності та можливості здійснення державно-приватного партнерства (результати навчання *PH3, PH4, PH5*).

Практико-орієнтоване навчання передбачає визначення та аналіз здобувачами вищої освіти передумов здійснення ДПП в різних соціально-економічних сферах, здатність здійснювати комплексний аналіз та моніторинг ефективності здійснення ДПП у контексті сталого розвитку територій та країни в цілому (результати навчання *PH4 та PH5*). Самостійному навчанню сприятиме підготовка до лекцій, практичних та семінарських занять, а також робота в невеликих групах для підготовки презентацій, Під час підготовки до презентацій за результатами практико-орієнтованого навчання студенти розвиватимуть навички самостійного навчання, креативності, синтезу та аналітичного мислення.

Основними методами навчання є:

- лекція (вступна, тематична, оглядова, підсумкова). Проведення лекційних занять включає: викладення теоретичного матеріалу; лекції-візуалізації із використанням мультимедійних технологій;
- семінарські та практичні заняття: розв'язання типових завдань; робота в групах; робота над індивідуальними завданнями;
- організація самостійної роботи студента: передбачає самостійне опрацювання матеріалу лекції; підготовку до практичних занять;
- виконання контрольної роботи: дозволить більш глибоко засвоїти як основний, так і додатковий матеріал з дисципліни (за результатами навчання), що викладається.
- модульний контроль у вигляді письмового завдання, яке включає теоретичну та практичну частини; контрольні опитування (фронтальне опитування; вибіркове усне опитування; письмове опитування);
- тестування.

Методи викладання та навчання: демонстрація, творчий метод, структурно-аналітичний, проблемно-пошуковий метод, навчальна дискусія / дебати, кейс-метод / аналіз ситуації.

Технології викладання та навчання: імітаційні, ігрові, рольові та ділові ігри, неігрові, аналіз конкретних ситуацій (Case-study), проблемна лекція (розгляд проблемних питань), лекція-візуалізація (демонстрація відео), бінарна лекція (два лектора – викладач і практик).

Основні види інтерактивних технологій викладання та навчання

Модульне навчання - використання знань, умінь тощо у вигляді окремих модулів, автономних частин курсу, що інтегруються з іншими частинами курсу.

Контекстне навчання - мотивація здобувачів вищої освіти до засвоєння знань, умінь шляхом виявлення зв'язків між конкретним знанням, умінням та його застосуванням.

Розвиток критичного мислення - освітня діяльність, спрямована на розвиток у здобувачів розумного, рефлексивного мислення, здатного висунути нові ідеї і побачити нові можливості.

Проблемне навчання - стимулювання здобувачів до самостійного набуття знань, необхідних для вирішення конкретної задачі, проблеми.

Міждисциплінарне навчання - використання знань з різних предметних областей, їх угруповання і концентрація в контексті розв'язуваної задачі.

9. Методи та критерії оцінювання

9.1. Критерії оцінювання

Визначення	Оцінка за національною шкалою	Рейтингова бальна шкала оцінювання
Відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок	5 (відмінно)	$90 \leq RD \leq 100$
Вище середнього рівня з кількома помилками	4 (добре)	$82 \leq RD < 89$
Загалом правильна робота з певною кількістю помилок		$74 \leq RD < 81$
Непогано, але зі значною кількістю недоліків	3 (задовільно)	$64 \leq RD < 73$
Виконання задовольняє мінімальні критерії		$60 \leq RD < 63$
Можливе повторне складання	2 (незадовільно)	$35 \leq RD < 59$
Необхідний повторний курс з навчальної дисципліни		$RD < 34$

Студенти, які мають рейтинговий бал за семестр менше 35 до заходу підсумкового семестрового контролю не допускаються.

9.2 Методи поточного формативного оцінювання

Оцінювання протягом семестру проводиться у формі оцінки систематичності та

активності роботи студента на лекційних та практичних заняттях (M1), виконання індивідуальних та групових дослідницьких завдань (M2), письмових опитувань (тестування – ПЗ 8, ПЗ 16) (M3), оцінки виконання підсумкового контролю (M4). За дисципліною передбачені такі методи оцінювання:

- опитування (фронтальне та вибіркове);
- поточне тестування, перевірка та оцінювання письмових завдань;
- захист презентацій (виконаних завдань, кейсів);
- практична перевірка та самооцінка.

А саме *методи формативного оцінювання*: опитування та усні коментарі викладача за його результатами, настанови викладача в процесі виконання практичних завдань; самооцінювання поточного тестування; обговорення та взаємооцінювання студентами виконаних практичних завдань.

9.3 Методи підсумкового сумативного оцінювання

Оцінка студента формується таким чином:

СО1 : систематичність і активність роботи на лекційних та практичних заняттях – мах 8 б. (лекції) + мах 16 б. (практичні заняття). СО1 мах (24 б.)

СО2 : тематичні тестування (ПЗ 8, ПЗ 16) – мах 8 б.;

СО3 : виконання дослідницьких завдань у міні-групах (ПЗ 1-ПЗ 7, ПЗ 9-ПЗ 15) – мах 28 б.;

СО4 : виконання підсумкового контролю – 40 б.

Форма підсумкового контролю – ПМК.

10. Ресурсне забезпечення навчальної дисципліни

10.1 Засоби навчання

(ЗН 1) Мультимедіа-, відео- і звуковідтворююча, проєкційна апаратура (проєктори, екрани, смартдошки). Комп'ютери, комп'ютерні системи та інтернет-мережі.

10.2 Інформаційне та навчально-методичне забезпечення

Основна навчальна література

1. Вивчення оптимальних моделей державно-приватного партнерства для промислових парків в Яворові і Новому Роздолі, Львів, 2015 р. – 277 с.
2. ДПП як механізм ефективної співпраці між державою та приватними партнерами у галузі інфраструктури, Київ, 2017 р. – 94 с. (публікація підготовлена за сприяння Наглядової ради проектного офісу SPILNO)
3. Державно-приватне партнерство як механізм реалізації нової регіональної політики: можливості застосування та практичні аспекти підготовки і впровадження інвестиційних проєктів, 2017 р. - 106 с. (публікація підготовлена за підтримки Європейського Союзу та його держав-членів Данії, Естонії, Німеччини, Польщі та Швеції)
4. Господарський кодекс України;
5. Цивільний кодекс України;
6. Закон України "Про державно-приватне партнерство" від 01 липня 2010 р. № 2404-VI;
7. Закон України "Про концесію" від 03 жовтня 2019 р. № 155-IX.

Додаткова література та інтернет-джерела

1. Підготовка та реалізація проектів публічно-приватного партнерства: Практичний посібник для органів місцевої влади та бізнесу /С. Грищенко – К., ФОП Москаленко О.М., 2011. – 140 с.
2. Щодо розвитку державно-приватного партнерства як механізму активізації інвестиційної діяльності в Україні : [аналітична записка] / Національний інститут стратегічних досліджень при Президентові України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.niss.gov.ua/articles/816/>
3. Запатріна І.В., Лебеда Т.Б., ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ДЕРЖАВНО-ПРИВАТНОГО ПАРТНЕРСТВА В УКРАЇНІ ЯК ФАКТОРУ МАКРОЕКОНОМІЧНОГО ЗРОСТАННЯ «Економист» №3/2011) http://www.ukrppp.com/images/stories/PPP_Economist_1.pdf

